

HOUVAST

Marinus van Kooten: 'Ik gooide mijn verzameling platen weg'

PAGINA 18

INTERVIEW

'Dat ene busongeluk laat zien hoe Palestijn leeft'

PAGINA 10

Shell wint klimaatzaak. 'Een dag in mineur'

ACHTERGROND Het gerechtshof in Den Haag heeft de vorderingen van Milieudefensie tegen Shell afgewezen. Het olie- en gasconcern kan niet worden gedwongen de CO₂-uitstoot van zijn klanten met een bepaald percentage te verminderen, aldus het hof. 'Ik had gehoopt dat een stap zou worden gezet', reageert mede-eiser Harmen Niemeijer-Scheffer.

Petra Noordhuis
Den Haag

■ 'Ik had de hoop dat de rechter aan de kant van de kwetsbaren zou staan, dat het recht zou zegevieren', zegt Harmen Niemeijer-Scheffer, directeur van Micha Nederland, in reactie op de uitspraak in de klimaatzaak van Milieudefensie tegen Shell. Hij is een van de 17.000 mede-eisers in de klimaatzaak tegen het olie- en gasbedrijf en noemt het 'een klap' dat het gerechtshof in Den Haag Shell niet verplicht de CO₂-uitstoot voor 2030 met zeker 45 procent terug te brengen ten opzichte van 2019, zoals Milieudefensie eiste. Het gerechtshof vernietigde het eerdere vonnis in de klimaatzaak tegen het olie- en gasconcern. Daardoor rust op Shell niet langer de verplichting om de uitstoot van broeikasgassen met een concreet percentage te verminderen. Bijna 3 procent van de wereldwijde jaarlijkse uitstoot komt van Shell. Alleen de uitstoot van de VS, India, China en Rusland is groter dan die van Shell.

Harde klap

De klap komt hard aan bij Niemeijer-Scheffer, in een week waarin hij al veel slecht nieuws te verwerken had: het kabinet kondigde aan een miljard euro te bezuinigen op ontwikkelingshulp en premier Schoof liet weten niet naar de klimaatop te gaan. 'We hebben als westerse wereld gevaarlijke klimaat-

verandering aangejaagd en pakken niet onze verantwoordelijkheid om er wat tegen te doen. Ik had gehoopt dat een stap zou worden gezet. Er lijden nu al zoveel mensen aan de gevolgen van klimaatverandering. Het recht is een middel om nog meer gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen. Er komen weer hoopvolle dagen, maar dit is een dag in mineur.'

Carla Dik-Faber, projectleider van Groene Kerken, is geen mede-eiser, maar volgt de zaak op de voet. De uitspraak maakt haar nog bezorgder dan ze al is. 'We koersen af op een wereldwijde klimaatcatastrofe en we lijken door te leven alsof er niets aan de hand is. Er vinden politieke verschuivingen plaats die niet helpen. Niet alleen hier, maar ook in de Verenigde Staten. Dan is er nog de klimaatop in Azerbeidzjan waar veel regeringsleiders wegblijven. En op de biodiversiteitstop en de klimaatop zijn niet de problemen leidend, maar is het geld dat.'

Ze houdt hoop door te kijken naar de mensen van goede wil. 'Er zijn zo veel mensen die vanuit hun geloof goed voor de schepping willen zorgen.' Toch is er geen sprake van een nederlaag voor Milieudefensie, zegt Christina Eckes, hoogleraar Europees recht aan de Universiteit van Amsterdam. 'Op de juridische principes van deze zaak heeft Milieudefensie grotendeels gewonnen. Het hof heeft bevestigd dat Shell en andere bedrijven moeten bijdragen aan het terugbrengen van de

Harmen Niemeijer

Carla Dik-Faber

■ **'We koersen af op een wereldwijde klimaatcatastrofe en we lijken door te leven alsof er niets aan de hand is.'**

CO₂-uitstoot. Het hof heeft ook bevestigd dat Shell de verplichting heeft de uitstoot van klanten terug te brengen. Ook wordt duidelijk dat investeringen in nieuwe olie- en gasvelden problematisch zijn. Dat is allemaal in stand gebleven en daarop kan in andere rechtszaken worden voortgebouwd. Het hof kon alleen niet voldoende aanleiding vinden om Shell een percentage op te leggen van 45 procent reductie of een ander percentage.'

Klimaatontwrichting

Sweder van Wijnbergen, hoogleraar macro-economie aan de Universiteit van Amsterdam, vindt het wel heel ernstig dat de rechter geen concrete eis heeft opgelegd of Shell heeft gevraagd een realistisch plan te maken om aan het Parijs-akkoord te voldoen. Het hof betwijfelt of zo'n verplichting voor Shell wereldwijd een positief effect zou hebben op het tegengaan van klimaatverandering. Als Shell bijvoorbeeld minder olie en gas zou doorverkopen wat door andere bedrijven uit de grond is gehaald, dan zouden andere bedrijven die doorverkoop kunnen overnemen, redeneerde de rechter. Van Wijnbergen vindt dat het hof klakkeloos de argumentatie van Shell heeft overgenomen. Hij wijst erop dat er meer klimaatzaken lopen en dat het daarom de vraag is of andere bedrijven de handel van Shell zouden overnemen. Shell gedraagt zich volgens hem als 'free rider', als iemand die zegt: 'ik

heb maar weinig invloed, het maakt niet uit wat ik doe'. Als alle bedrijven dit ongestraft doen, lukt het niet om de klimaatontwrichting te stoppen, zegt hij. 'Je wilt niet dat dit een precedent wordt voor andere klimaatzaken.' Directeur Donald Pols van Milieudefensie liet weten dat de uitspraak hem pijn doet. 'Tegelijkertijd zien we dat deze zaak ervoor heeft gezorgd dat grote vervuilers niet onschendbaar zijn. En het debat over hun verantwoordelijkheid in het tegengaan van gevaarlijke klimaatverandering is verder aangezwengeld. Daarom gaan we door met het aanpakken van grote vervuilers, zoals Shell.'

■ Zie ook pagina 12

advertentie

Van Dam, Van Dam & Verkade

Hoe onze succesformule begon?

Banken wilden destijds geen geld uitlenen aan student...

Bel: 020-4896500

De vraag is niet of iedereen de Nederlandse normen onderschrijft

COMMENTAAR **PAGINA 3**

JAARGANG 81 NR. 21827
WWW.ND.NL
REDACTIE@ND.NL
088 1 999 999

PRIJS € 3,55 ZATERDAG € 4,95

